

Netwerkwzorg: sportartsen en gynaecologen

drs. Sandra Chung *sportarts*

drs. Floor Sijbrandij *gynaecoloog, WKZ/UMCU, Utrecht*

dr. Emma Paternotte *gynaecoloog, St. Antonius Ziekenhuis*

Netwerkwzorg is een belangrijk punt in het huidige zorgsysteem. Met netwerkwzorg (de opvolger van ketenzorg) wordt de samenwerking tussen uiteenlopende zorgprofessionals bedoeld, met als doel de gezondheidsuitkomsten en tevredenheid van patiënten te verbeteren en de zorgkosten te verlagen. De patiënt staat centraal en er wordt een netwerk van zorg rondom de patiënt gecreëerd.¹ Dit heeft tot doel om optimale en efficiënte zorg te leveren, bij voorkeur door een integrale aanpak vastgelegd in een integraal zorgplan. Als het gaat om (top)sporters spelen de huisarts, sportarts, gynaecoloog en fysiotherapeut een belangrijke rol. In een casus geven we een voorbeeld van netwerkwzorg door sportartsen en gynaecologen.

Een 23-jarige professionele voetbal speelster ervaart minder te kunnen presteren door menstruatieklachten. Ze gebruikt de orale anticonceptiepill met een stopweek. Ze heeft veel last van doorbraakbloedingen, krampen en vermoeidheid. Hierdoor is zij niet volledig inzetbaar tijdens de training en wedstrijden. Er zijn verschillende behandelopties geprobeerd; bijvoorbeeld meer rust tijdens een menstruatie of een andere anticonceptiepill, met helaas nog onvoldoende resultaat. De speelster wil graag weten of er een behandeling mogelijk is die haar klachten kan verhelpen en haar sportieve prestaties kan verbeteren. Daarnaast vraagt zij zich af het mogelijk is haar kinderwens te vervullen en wat zij het beste kan doen om na haar zwangerschap weer zo snel mogelijk op topsportniveau terug te keren. De voetbal speelster krijgt een intake bij een gynaecoloog van het Netwerk Sport en Gyn. Hierbij wordt rekening gehouden met de haar voorkeursregio (woonplaats of trainingslocatie) en haar trainings- en wedstrijd schema. Na aanvul-

lend onderzoek wordt zij zo nodig besproken in de casuïstiekbespreking van het netwerk. Er wordt een zorgplan met verschillende adviezen opgesteld in samenwerking met de fysiotherapeut, sportarts, diëtist en gynaecoloog. Haar menstruatiecyclusgegevens (bloedingen en ervaringen) worden gekoppeld aan prestaties en aan de hand daarvan wordt een nieuw trainingsplan opgesteld. Ook kreeg de voetbalster een preconceptioneel adviesconsult over sport en zwangerschap en terugkeer naar de topsport na de partus.

Bij controle na zes weken geeft de speelster aan dat zij zich beter belastbaar voelt als gevolg van afgenomen pijnklachten. Zij heeft weer plezier in het uitoefenen van haar topsport. Bovenstaande casus geeft goed weer hoe netwerkwzorg kan verlopen voor een sporter met gynaecologische problemen. Voor (top)sporters met gynaecologische vragen is enkele jaren geleden het Netwerk Sport & Gyn (www.sportengyn.nl) opgericht. Het netwerk heeft tot doel vrouwelijke (top)sporters met gynaecologische vragen of problemen van een multidisciplinair advies te voorzien. Tevens is er een kennisagenda opgesteld als basis voor wetenschappelijk onderzoek en wordt er onderwijs gegeven aan huisartsen, specialisten en sportinstellingen. Voor deze inspanningen voor de vrouwelijke atleet zijn Floor Sijbrandij en Emma Paternotte door het NOC*NSF benoemd als High Performance Partner.

Buikpijn tijdens of vlak voor de menstruatie vormen een belangrijke reden waarom sporters aangeven dat hun menstruatiecyclus invloed heeft op hun prestaties. Dit blijkt uit een vragenlijst-onderzoek onder 6812 gebruikers van de populaire sportapp Strava. De meest genoemde klachten in dat onderzoek waren stemmingswisselingen (91 procent), vermoeidheid (86

procent), buikkrampen (84 procent) en pijnlijke borsten (83 procent). Vrouwen die aangaven vaak deze klachten te hebben, misten hierdoor vaker trainingen of wedstrijden dan vrouwen met minder klachten.²

Netwerk Sport en Gynaecologie is daarom een prachtig voorbeeld van netwerkwzorg. De samenwerking tussen de gynaecologen en de sportartsen wordt daarmee steeds sterker.

De Vereniging voor Sportgeneeskunde bestaat in 2025 60 jaar en zal tijdens het congres in dat jubileumjaar het Netwerk Sport en Gyn weer haar waardevolle bijdrage leveren, omdat er op wetenschappelijk gebied in de vrouwensport en gynaecologie nog veel valt te leren. Door het netwerk wordt de samenwerking tussen gynaecologen en sportartsen alsmaar sterker. Samen komen we uit de vragen van sporters tot onderwerpen voor onderzoek als de bestaande literatuur ontoereikend is.

Netwerk Sport en Gyn is een kenniscentrum dat vragen beantwoordt van en over vrouwelijke sporters. U kunt hierbij denken aan vragen over cyclusproblemen, vulva- en/of perineumproblemen, zwanger worden en zwanger zijn maar ook wat er tijdens en na de zwangerschap het beste gedaan kan worden om zo snel mogelijk terug te keren naar het (top)niveau van voor de zwangerschap.

Het netwerk bestaat uit gynaecologen (in opleiding) en sportartsen. Zij hebben de ambitie om via begeleiding van sporters, verzamelen van data en literatuuronderzoek de kennis over (top) sport en gynaecologische problemen te vergroten. Deze kennis wordt weer ingezet om (gynaecologische) problemen te voorkomen en eventueel te behandelen met continue aandacht voor het behouden en/of verbeteren van sportprestaties.

Referenties zie pag. 13